

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové a soudců JUDr. Markéty Fialové a JUDr. Michala Jantoše ve věci

žalobce: P. J., narozený dne X
bytem X
zastoupený obecným zmocněncem JUDr. P. J.
bytem X

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství,**
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 5. 2021, č. j. 20403/21/5200-10422-700519,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:
A) Vymezení věci

1. Žalobce, který je osobou samostatně výdělečně činnou (dále jen „OSVČ“), uplatnil u Finančního úřadu pro Olomoucký kraj (dále jen „správce daně“) dne 15. 4. 2020 a 13. 5. 2020 nároky na kompenzační bonusy podle zákona č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2 (dále jen „zákon o kompenzačním bonusu“), a to za první bonusové období ve výši

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

25 000 Kč a za druhé bonusové období ve výši 19 500 Kč. Oba kompenzační bonusy správce daně žalobci v požadovaných částkách vyplatil.

2. Následně ale dospěl správce daně k závěru, že žalobce nemohl být subjektem kompenzačního bonusu, jelikož byl v rozhodném období současně jako zaměstnanec účasten nemocenského pojištění ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o kompenzačním bonusu. Proto správce daně žalobce vyzval, aby neoprávněně čerpané kompenzační bonusy vrátil, což tento neučinil. Dodatečnými platebními výměry ze dne 4.12. 2020, č. j. 2049687/20/3101-62562-803537 a 2049692/20/3101-62562-803537 proto správce daně podle § 8 odst. 3 zákona o kompenzačním bonusu doměřil žalobci daň ve výši čerpaných kompenzačních bonusů.
3. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a oba dodatečné platební výměry potvrdil.

B) Žaloba a vyjádření žalovaného

4. Žalobce požadoval, aby krajský soud napadené rozhodnutí včetně dodatečných platebních výměrů zrušil. Většinu žaloby žalobce věnoval reprodukování průběhu řízení a obsahu rozhodnutí správních orgánů obou stupňů, přičemž souhrnně uvedl, že nesouhlasí s právním hodnocením věci žalovaným a trvá na odvolacích důvodech. Dále uvedl (dle vlastních slov „čistě z procesní opatrnosti“), že správní orgány mají povinnost zjistit stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, k čemuž v posuzovaném případě nedošlo, dále že zákon je nutné interpretovat a aplikovat ústavně konformním způsobem, přičemž o neschopnosti správce daně správně interpretovat právní úpravu v agendě kompenzačního bonusu svědčí skutečnost, že jedna ze stížností žalobce v jiné právní věci byla shledána důvodnou. Rovněž vyslovil pochybnost o vhodnosti využití kompenzačního bonusu, tj. fakticky daňové vratky, jakožto náhradového instrumentu při řešení náhradového (soukromoprávního) vztahu. Dál zmínil, že v jiné obdobné věci navrhl předložení věci Ústavnímu soudu k posouzení ústavnosti vymezení subjektů kompenzačního bonusu, přičemž v tomto návrhu argumentoval srovnáním vymezení subjektů bonusu v zákoně o kompenzačním bonusu a v zákoně č. 461/2020 Sb.
5. Orgány finanční správy podle žalobce vycházely z nesprávné interpretace příslušných ustanovení zákona o kompenzačním bonusu i dalších předpisů, např. daňového řádu, přehlížely vlastní předmět úpravy zákona o kompenzačním bonusu, což se projevuje zejména v interpretaci jeho § 6 odst. 3, kterou je popírán základní smysl kompenzačního bonusu, tj. nahradit daňovému subjektu finanční ztrátu vzniklou v souvislosti s protipandemickými opatřeními.
6. Konkrétněji žalobce namítal, že žalovaný nereagoval na odvolací námitku, že vymezení subjektu kompenzačního bonusu v § 2 zákona o kompenzačním bonusu je diskriminačně selektivní, neboť zcela opominul množinu OSVČ, kteří jsou rovněž zaměstnanci a kteří se nějakým způsobem vypořádali s § 11 písm. a) a b) zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Rovněž nereagoval na návrh žalobce, aby bylo vymezení subjektu kompenzačního bonusu ve vztahu k němu interpretováno tak, že jde o návrh na doplnění dokazování ve smyslu § 92 odst. 5 písm. b) daňového řádu. Např. dotazem u ČSSZ lze dle žalobce tuto skutečnost jako rozhodnou prověřit a případně využít pro fikci nebo právní domněnku. Dále žalovanému vytkl, že odmítl přezkoumat, zda byly dodatečné platební výměry doručeny zástupci žalobce v souladu s § 51 odst. 1 daňového řádu, přestože o tom

žalobce vyjádřil pochybnost. Žalovaný však vyšel jen z toho, že o seznámení se zástupce žalobce s obsahem dodatečných platebních výměrů svědčí jím podané odvolání.

7. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl. Žalobní body jsou dle žalovaného z části shodné s odvolacími námitkami, s nimiž se v napadeném rozhodnutí vypořádal, což ale žalobce nerefletoval, a z části se jedná o obecná a ničím nepodložená tvrzení bez provázání s konkrétním skutkovým stavem a obecné stesky nad nespravedlivostí zákona o kompenzačním bonusu. Zdůraznil, že podle § 6 odst. 1 zákona o kompenzačním bonusu se tento bonus spravuje jako daň, a tudíž je zcela nepřipadná veškerá žalobcova argumentace správním řádem. Správce daně dle žalovaného dostal svým povinnostem při dokazování a z informací získaných od ČSSZ a zaměstnavatele zjistil, že žalobce podmínky vzniku nároku na kompenzační bonus nesplnil, naopak žalobce nedoložil doklady, jimiž by prokázal, že podmínku pro přiznání kompenzačního bonusu splnil (př. dohodu o ukončení pracovněprávního vztahu). Dále uvedl, že k posouzení již v daňovém řízení vznesených námitek protiústavnosti právní úpravy nebyl správce daně kompetentní, přičemž k předložení věci Ústavnímu soudu krajským soudem nevidí důvod.
8. Podáním ze dne 17. 12. 2021 navrhl žalobce, aby soud přerušil řízení a předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení části § 2 odst. 1, věty druhé a za středníkem, písm. a) a b) zákona o kompenzačním bonusu, a to pro rozpor definice subjektu kompenzačního bonusu s ústavním pořádkem, konkrétně s čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Podle žalobce je tato definice diskriminační k podnikatelským subjektům, které jinak vyhovují definici dle zákonů č. 461/2020 Sb. a č. 95/2021 Sb. Totéž pak znovu zopakoval v podání ze dne 10. 1. 2022, kde však tvrdil rozpor předmětného ustanovení s čl. 36 odst. 3 Listiny.
9. Při jednání soudu setrvali účastníci na svých stanoviscích. Žalobce akcentoval zejména návrh na předložení věci Ústavnímu soudu k posouzení ústavnosti zákona o kompenzačním bonusu.

C) Posouzení věci krajským soudem

10. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s. ř. s., přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
11. Kompenzační bonus představoval daňový bonus spravovaný podle daňového řádu, jehož účelem bylo zejména materiálně podpořit osoby, které se náhle a nečekaně ocitly v nelehké situaci a nahradit jim některé hospodářské následky související s pandemií koronaviru SARS CoV-2 a opatřeními, která byla k boji s pandemií přijata (viz § 1 a § 6 odst. 1 zákona o kompenzačním bonusu a důvodová zpráva k tomuto zákonu). V rámci nouzového stavu, vyhlášeného v ČR od 12. 3. 2020, byla realizována řada omezujících opatření, která měla negativní dopad na podnikání, spočívající jednak přímo v nařízení uzavření provozoven, jednak v povinnosti přijmout opatření, která provozování podnikatelské činnosti ztěžovala. Zákonem o kompenzačním bonusu, který nabyl účinnosti dne 15. 4. 2020, proto přiznal zákonodárce OSVČ, jejichž činnost byla zcela nebo z části znemožněna událostmi souvisejícími s pandemií a kteří tak ztratili zpravidla jediný zdroj své obživy, nárok na finanční náhradu za omezení jejich výdělečné činnosti v důsledku protiepidemických opatření ve výši 500 Kč na den.

12. Za tím účelem vyhlásil zákonodárce tzv. bonusová období. První bylo s účinností od 15. 4. 2020 stanoveno od 12. 3. 2020 do 30. 4. 2020 a druhé s účinností od 8. 5. 2020 ode dne 1. 5. 2020 do 8. 6. 2020. V případě prvního bonusového období tak byl nárok na kompenzační bonus stanoven dokonce zčásti retroaktivně (k přípustnosti zpětné účinnosti v popsaném případě viz rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 20. 4. 2022, č. j. 51 Af 8/2021-34, dostupný na www.nssoud.cz). S ohledem na potřebu rychlé a efektivní pomoci OSVČ a s cílem snížení administrativní zátěže správců daně nebylo možné předem podrobovat jednotlivé požadavky na finanční podporu formou kompenzačního bonusu detailní kontrole, a proto stanovil zákonodárce v § 8 zákona o kompenzačním bonusu, že k jeho vyměření dochází ex lege již okamžikem podání žádosti bez autoritativního potvrzení. Odpovědnost tak přenesl na samotné příjemce, kteří dokládali splnění podmínek čestným prohlášením. Teprve následně pak správci daně zpětně prověřovali způsobem popsaným v § 8 odst. 3 zákona o kompenzačním bonusu, zda žadatel skutečně všechny podmínky pro vznik nároku na tento bonus splnil (podle § 8 odst. 3 zákona o kompenzačním bonusu *zjistí-li správce bonusu na základě postupu k odstranění pochybností nebo na základě daňové kontroly, že nebyly splněny podmínky pro vznik nároku na kompenzační bonus a kompenzační bonus nebyl vyměřen ve správné výši, doměří daň ve výši rozdílu vyměřeného kompenzačního bonusu a částky nově zjištěné*).
13. Zákon o kompenzačním bonusu byl po své účinnosti opakovaně novelizován. Z hlediska volby rozhodné právní úpravy je proto třeba uvést, že pro posouzení nároku za první bonusové období bylo třeba užít zákona o kompenzačním bonusu ve znění účinném do 7. 5. 2020 (před novelou č. 234/2020 Sb.) a za druhé bonusové období znění účinné do 2. 6. 2020.
14. Navzdory novelizacím však zůstala základní podmínka vzniku nároku na kompenzační bonus po celou dobu neměnná. Příjemce musel vždy naplnit definiční znaky subjektu kompenzačního bonusu, uvedené v § 2 odst. 1 a 2 zákona o kompenzačním bonusu. Tyto znaky, tj. hmotněprávní podmínky vzniku nároku, byly vymezeny jednak pozitivně - muselo se jednat o osobu, která byla ke dni 12. 3. 2020 OSVČ podle zákona upravujícího důchodové pojištění, a dále negativně.
15. Pro posouzení této věci byla klíčovou právě negativní podmínka uvedená v § 2 odst. 1 zákona o kompenzačním bonusu. Podle tohoto ustanovení ve znění účinném do 7. 5. 2020 mohla být subjektem kompenzačního bonusu OSVČ jen tehdy, pokud nešlo „o osobu vykonávající činnost, v jejímž důsledku je tato osoba účastna nemocenského pojištění jako zaměstnanec.“ Po novele č. 234/2020 (tj. ve znění účinném do 2. 6. 2020) se citovaná část pouze rozšířila o dovětek „přičemž se jedná o výkon zaměstnání v jiných činnostech než v činnosti pedagogické.“ Dalšími novelami (zákony č. 262/2020 Sb., č. 299/2020 Sb. a č. 331/2020 Sb.) pak byl dále rozšiřován výčet skupin osob, na které se tato negativní podmínka nevztahuje. Pro nárok na kompenzační bonus tak bylo nutné, aby OSVČ vedle výkonu samostatné výdělečné činnosti (hlavní či vedlejší) nevykonávala zaměstnání zakládající účast na nemocenském pojištění.
16. Skutečnost, že žalobce uvedenou negativní podmínku nesplnil, je z obsahu správního spisu zcela zřejmá a žalobcem není sporována. Žalobce byl sice ke dni 12. 3. 2020 OSVČ [osobou provozující živnost na základě oprávnění provozovat živnost podle zákona o živnostenském podnikání ve smyslu § 9 odst. 2 a 3 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění], avšak současně v rozhodném období vykonával činnost, v jejímž důsledku byl účasten nemocenského pojištění podle § 5 písm. a) bodu 1 zákona č. 187/2006

Sb., o nemocenském pojištění, neboť byl v pracovním poměru u společnosti UNEX a. s., konkrétně byl zaměstnán jako kontrolor jakosti a v období čerpání kompenzačního bonusu pobíral dávky nemocenského pojištění z titulu pracovní neschopnosti přiznané mu za dobu od 22. 10. 2019 do 31. 8. 2020. Na základě této skutečnosti tudíž správce daně uložil žalobci povinnost jemu vyplacené kompenzační bonusy vrátit. Obecné tvrzení žalobce v žalobě, že v posuzovaném případě správní orgány nezjistily stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, je tak spolehlivě vyvráceno.

17. S žalovaným nelze než souhlasit v tom, že žalobce svou žalobu, stejně jako předtím odvolání, využil především jako prostor pro polemiku s vhodností zákonodárcem zvolené právní úpravy (volby daňového instrumentu k náhradě škod) a její obecnou spravedlivostí, spíše než jako prostor k uplatnění výtek vůči postupu orgánů finanční správy. Soudům ve správním soudnictví ale nepřísluší v obecné rovině hodnotit vhodnost ani spravedlivost právní úpravy. Zákonodárce má široký prostor pro rozhodování o předmětu, míře a rozsahu daní, za své rozhodování nese především politickou odpovědnost a úkolem soudní moci není, aby svým úsudkem o vhodnosti veřejných politik nahrazovala úsudek demokraticky zvoleného zákonodárce (srov. též nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 29/08, N 89/53 SbNU 125; 181/2009 Sb.). Jak již soud uvedl výše, účelem zákona o kompenzačním bonusu bylo zmírnit dopady událostí souvisejících se vznikem a rozšířením onemocnění covid-19 na OSVČ, jejichž činnost byla v důsledku těchto událostí úplně či částečně utlumena. Soudu přitom nepřísluší hodnotit, zda zákonodárce postupoval správně či vhodně, pokud k uskutečnění tohoto cíle zvolil bonus spravovaný jako daňový odpočet podle daňového řádu.
18. Žalobce tak lze pouze odkázat na text důvodové zprávy, v níž předkladatel návrhu zákona vysvětlil, které okolnosti jej vedly k volbě právě daňového nástroje: *„Prvku dostupnosti a rychlého vyřízení má být dosaženo tím, že působnost k vyřízení žádostí a vyplacení kompenzačního bonusu bude svěřena orgánům Finanční správy České republiky, které mají rozsáhlou síť finančních úřadů a jejich územních pracovišť a zároveň spravují daně z příjmů, díky čemuž mají přehled o podnikatelských aktivitách osob samostatně výdělečně činných. S vyplácením finančních prostředků pak mají zkušenost v rámci realizace tzv. vratek vzniklých v důsledku vracení přeplatků na daních.“*
19. Námitku protiústavnosti právní úpravy kompenzačního bonusu neshledává soud důvodnou. Podle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky *dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu.* Podle čl. 112 odst. 1 Ústavy je součástí ústavního pořádku také Listina základních práv a svobod. Žalobce identifikoval rozpor s ústavním pořádkem ve vymezení subjektu kompenzačního bonusu v druhé větě a větě za středníkem § 2 odst. 1 zákona o kompenzačním bonusu. Tato pasáž předmětného ustanovení zní následovně: *„Osoba podle věty první není subjektem kompenzačního bonusu, pokud jde o osobu vykonávající činnost, v jejímž důsledku je tato osoba účastna nemocenského pojištění jako zaměstnanec; to však neplatí, pokud a) se jedná o výkon zaměstnání v činnosti pedagogické, b) se jedná o činnosti, u nichž vzniká účast na nemocenském pojištění pouze z důvodů uvedených v § 5 písm. a) bodech 12 a 13 zákona o nemocenském pojištění.“* Podle žalobce je tato definice v rozporu s čl. 37 odst. 3, popř. čl. 36 odst. 3 Listiny.
20. Podle čl. 36 odst. 3 Listiny platí, že *každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem.* Citované ustanovení upravuje odpovědnost státu za škodu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

způsobenou jednotlivcům nezákonnými rozhodnutími a v důsledku tzv. nesprávného úředního postupu. Předpokladem vzniku odpovědnosti je existence nezákonného rozhodnutí či nesprávného úředního postupu a vznik škody v příčinné souvislosti s tím. Podrobnosti uplatnění nároku na náhradu škody stanoví v souladu s čl. 36 odst. 4 Listiny zákon, jímž je v současnosti zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů. Vymezení subjektů kompenzačního bonusu do práva na náhradu škody způsobené jednotlivci veřejnou mocí žádným způsobem nezasahuje. Jedná se o úpravu zcela mimoběžnou, a proto je odkaz žalobce na uvedený článek Listiny lichý. Právo domáhat se v souvislosti s jakýmkoli postupem veřejné moci během pandemie náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb. nebylo zákonem o kompenzačním bonusu nijak dotčeno.

21. Podle čl. 37 odst. 3 Listiny platí, že *všichni účastníci jsou si v řízení rovni*. Citovaný článek je jednou z norem zabezpečující právo na spravedlivý proces. Tento článek se týká obecně jakéhokoli řízení před orgánem veřejné moci, avšak zde zmíněná práva a záruky se aktivizují zejména v řízení soudním. Ani v tomto případě není soudu zřejmé, jak by mohlo vymezení hmotněprávních podmínek vzniku nároku na kompenzační bonus v definici jeho subjektu kolidovat s právem na rovnost osob vystupujících v jakémkoli řízení. S právy žadatele o kompenzační bonus, jakožto účastníka daňového řízení, ani s postavením takové osoby v následném soudním řízení nemá citovaný článek Listiny žádnou souvislost, a proto se i v tomto případě jedná o odkaz zcela lichý.
22. Diskriminační povahu kompenzačního bonusu důvodová zpráva k zákonu o kompenzačním bonusu popírá. V tomto ohledu uvádí: *„Navrhovaný zákon je souladný s ústavním principem rovnosti (jak neakcesorické, tak akcesorické), neboť kompenzační bonus je poskytován všem osobám při splnění nediskriminačních podmínek. Není preferováno jedno odvětví hospodářství před jiným, naopak kompenzační bonus je poskytován všem bez rozdílu charakteru jejich činnosti jako osob samostatně výdělečně činných. Princip rovnosti je zohledněn též v rámci stanovení okruhu osob, resp. podmínek určujících, zda došlo v důsledku událostí souvisejících se vznikem a rozšířením onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS-CoV-2 u dané osoby ke vzniku nároku na kompenzační bonus. Cíleno není pouze na ty, které přímo ovlivnilo opatření exekutivy (typicky uzavření provozovny), ale i na ty, kteří byli zasaženi samotnou situací, která nastala ve společnosti v souvislosti s epidemií. Bylo tedy zvoleno materiální hledisko založené na předpokladu odpovědnosti potenciálních žadatelů o kompenzační bonus.“*
23. Krajský soud k námitce diskriminační povahy vymezení subjektů kompenzačního bonusu předně uvádí, že kompenzační bonus nelze považovat za důsledek povinnosti státu pozitivně jednat za účelem zajištění ochrany v oblasti sociálních práv ve smyslu čl. 30 Listiny. Kompenzační bonus byl dobrodiním, jímž se zákonodárce snažil rychle a v nezbytné míře zmírnit dopady celosvětové pandemie na osoby, jejichž jediným či převažujícím zdrojem příjmů byla podnikatelská činnost, která byla důsledky pandemie negativně ovlivněna. Těmito osobami byly nejprve jen OSVČ, následně k nim přibyli společníci vybraných společností s ručením omezeným, jejichž činnost se často v praxi od samostatné výdělečné činnosti materiálně příliš neodlišuje, a nakonec i osoby pracující na základě dohod konaných mimo pracovní poměr. Pokud zákonodárce vyňal ze skupiny oprávněných subjektů kompenzačního bonusu ty OSVČ, které měly vedle podnikání

zdroj svých příjmů ze zaměstnání, bylo tomu tak zjevně proto, že účelem kompenzačního bonusu nebyla jakási paušalizovaná náhrada škody, nýbrž poskytnutí nezbytné pomoci těm OSVČ, které se mohly v důsledku nuceného uzavření provozoven ocitnout zcela bez prostředků. U OSVČ, které měly vedle příjmů z podnikání i příjmy ze zaměstnání, tento dramatický následek zásadně nehrozil. Skutečnost, že podnikatelská činnost takových osob mohla být rovněž důsledky pandemie či protipandemických opatření zasažena, nehrála z hlediska účelu kompenzačního bonusu roli.

24. K odkazu žalobce na následně přijaté zákony č. 461/2020 Sb. a č. 95/2021 Sb., je pak třeba uvést, že podmínky pro stanovení podpory OSVČ formou kompenzačního bonusu přijímal zákonodárce v závislosti na vývoji epidemiologické situace a jím vyhodnocené potřeby daných osob. Na jaře roku 2020 se jednalo o zcela bezprecedentní situaci, na kterou zákonodárce musel pružně reagovat. Na další „vlny“ pandemie následně reagoval zákonodárce přijetím obdobných zákonů, konkrétně zákona č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, zákona č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021, a zákona č. 519/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2022. Zákonodárce tak již měl díky praktickým poznatkům možnost hodnocení efektivity dosavadní právní úpravy.
25. Zákon č. 461/2020 Sb. byl přijímán v průběhu tzv. podzimní vlny, tj. za trvání druhého nouzového stavu (od 5. 10. 2020). Dle důvodové zprávy již nebyl v zákoně č. 461/2020 Sb., oproti úpravě v zákoně č. 159/2020 Sb., pojat daňový bonus jako plošná podpora subjektů, jejichž ekonomická činnost byla tak či onak postižena pandemií, nýbrž jako cílená podpora pouze omezeného a vcelku jednoznačně definovaného okruhu subjektů. Nově měl kompenzační bonus sloužit k saturaci jen těch subjektů, jejichž podnikatelská činnost byla opatřeními orgánů státní správy výslovně zakázána či byla tato činnost vystavena výslovným omezením (podnikatelům, kteří byli přímými adresáty zákazů či omezení, uvedených v předmětných opatřeních, do jejichž činnosti bylo ze strany státu bezprostředně zasaženo cestou přímých zákazů či omezení, popřípadě v těsné souvislosti s těmito zákazy a omezeními). Je sice pravdou, že na rozdíl od zákona č. 159/2020 Sb. již nebyla automatickou překážkou nároku na kompenzační bonus skutečnost, že je OSVČ účastna nemocenského pojištění jako zaměstnanec, avšak zahrnutí činnosti do předmětu kompenzačního bonusu bylo i zde podmíněno tím, že z podnikatelské činnosti omezené v důsledku pandemie bezprostředně pochází převažující (tj. nadpoloviční) část příjmů dané OSVČ (viz § 6 odst. 2 zákona č. 461/2020 Sb.). V zásadě shodně pak vymezil subjekty kompenzačního bonusu i zákon č. 95/2021 Sb. K popsaným aspektům a rozdílům jednotlivých právních úprav žalobce zřetelně vůbec nepřihlédl.
26. Krajský soud proto uzavírá, že vymezení subjektů kompenzačního bonusu v § 2 zákona č. 159/2020 Sb. nepovažuje za diskriminačně selektivní ani v jakémkoli jiném ohledu rozporné s ústavním pořádkem. Z uvedených důvodů soud návrhu žalobce na přerušení řízení a předložení věci Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení tohoto ustanovení nevyhověl.
27. Tvrzení žalobce, že orgány finanční správy vycházely z nesprávné interpretace příslušných ustanovení zákona o kompenzačním bonusu i dalších předpisů, např. daňového řádu a přehlížely vlastní předmět úpravy zákona o kompenzačním bonusu, je zcela obecné. Jelikož je žalobní bod způsobilý projednání v té míře obecnosti, ve které byl formulován (viz rozsudek rozšířeného senátu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 – 58, č. 835/2006

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

Sb. NSS), nezbyvá soudu než stejně obecně konstatovat, že nesprávnost interpretace aplikovaných právních norem, či snad popření smyslu kompenzačního bonusu, orgány finanční správy v posuzované věci neshledal. K žalobcovým četným odkazům na správní řád soud shodně s žalovaným zdůrazňuje, že aplikace správního řádu je v případě správy daní zcela vyloučena, neboť daňový řád je úpravou samostatnou a komplexní.

28. Tvrzení žalobce, že žalovaný nereagoval na některé odvolací námítky, je obsahem napadeného rozhodnutí vyvráceno. Krajský soud se seznámil s obsahem podání žalobce ze dne 21. 8. 2020, na které dle jeho odvolací námítky řádně nereagoval správce daně. Žalobce v tomto podání popsal, že nespravedlivost právní úpravy kompenzačního bonusu spatřuje v tom, že osoby, u nichž je souběh OSVČ a zaměstnání, jsou jako adresáti kompenzačního bonusu vyloučeny, bez ohledu na to, jak se tito podnikatelé vypořádali s § 11 písm. a) a b) zákona o nemocenském pojištění. Dále navrhl, aby správce daně postupoval podle § 57 odst. 1 písm. a) správního řádu, tj. dal podnět příslušnému orgánu veřejné moci k zahájení řízení, v němž by byla jako předběžná vyřešena otázka ústavní konformity zákona kompenzačním bonusů, a zatím podle § 64 správního řádu řízení přerušil. Jako alternativu tohoto postupu žalobce navrhl, aby správce daně vyčkal legislativní změny, k níž dal již podnět Ministerstvu průmyslu a obchodu, popř. aby využil postupu podle § 1982 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (započtení vzájemných pohledávek). V odvolání proti dodatečným platebním výměrům pak žalobce namítal, že správce daně na toto jeho podání nereagoval, ačkoli odkaz na § 11 písm. a) a b) zákona o nemocenském pojištění měl být interpretován jako návrh ve smyslu § 92 odst. 5 písm. b) daňového řádu, přičemž například dotazem na ČSSZ by bylo možné prověřit, zda příjemce využil § 11 písm. a) a b) zákona o nemocenském pojištění, a následně tuto skutečnost jako rozhodnou prověřit a využít pro právní domněnku nebo fikci.
29. K této námitce krajský soud předně uvádí, že § 11 písm. a) a b) zákona o nemocenském pojištění upravuje dobrovolné nemocenské pojištění OSVČ. Podání žalobce ze dne 21. 8. 2020 žádný důkazní návrh směrem k prověření skutečnosti, zda je přihlášen k nemocenskému pojištění jako OSVČ u ČSSZ, neobsahovalo. Správce daně tudíž neměl žádný důvod takto podání žalobce interpretovat. Žalovaný pak v odst. 26 napadeného rozhodnutí žalobci v reakci na tuto odvolací námítku srozumitelně a věcně správně vysvětlil, že otázka dobrovolného nemocenského pojištění OSVČ nemá na naplnění definice subjektu kompenzačního bonusu žádný vliv. Jakékoli prověřování této skutečnosti u ČSSZ by tak bylo zjevně dle žalovaného zcela zbytečné. Podle § 92 odst. 5 písm. b) daňového řádu, který žalobce v této souvislosti zmiňuje, „*správce daně prokazuje skutečnosti rozhodné pro užití právní domněnky nebo právní fikce*“. Toto ustanovení však na posuzovanou věc nijak nedopadá, neboť správce daně žádnou právní domněnku ani fikci v posuzované věci neaplikoval ani neměl důvod aplikovat.
30. Na žalobcovy námítky diskriminační povahy § 2 zákona o kompenzačním bonusu žalovaný také reagoval, a to zcela přílehně v odst. 24 a 25 napadeného rozhodnutí. Orgány finanční správy, na rozdíl od soudu, skutečně nemají Ústavou danou pravomoc předběžně posuzovat soulad právní normy s ústavním pořádkem, a tudíž ani prostor a důvod přerušovat jimi vedená řízení a podněcovat jakýkoli jiný orgán k podání příslušného návrhu Ústavnímu soudu (natož pak postupem podle § 57 a § 64 správního řádu, který nelze v daňovém řízení použít, jak již soud uvedl výše).
31. Lze proto uzavřít, že žalovaný se v souladu s § 116 odst. 2 daňového řádu s odvolacími námítkami vypořádal.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

32. K námitce týkající se doručení dodatečných platebních výměrů krajský soud odkazuje na odst. 27 napadeného rozhodnutí, z něhož vyplývá, že žalovaný prověřil, že doklad o doručení dodatečných platebních výměrů zástupci žalobce má veškeré náležitosti doručení dle § 51 daňového řádu. Není tedy pravdou, že by žalovaný pouze konstatoval, že o seznámení se zástupce žalobce s obsahem dodatečných platebních výměrů svědčí jím podané odvolání. I tento žalobní bod je tedy zcela lichý.

D) Závěr a náklady řízení

33. Jelikož neshledal krajský soud žalobní body důvodnými, a naopak shledal postup žalovaného zcela správným, žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
34. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo, neboť plně procesně úspěšnému žalovanému nevznikly podle obsahu spisu v tomto soudním řízení žádné náklady přesahující jeho obvyklou úřední činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 27. září 2022

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu